

Lederverktøy – klokskap eller tvangstrøye?

- En prakademikers bekjennelser...

Erlend Dehlin

Førsteamanuensis

HHiT/NTNU

«Lær deg å elske **binære ting**»

- «Jævla drittsystem!» (Jonas Söderström)

– Omtale:

«Hvordan få tilbake roen i en arbeidshverdag hvor man må kjempe mot **digitale verktøy**?

Tidsrapporteringssystemer man ikke forstår seg på, økonomisystemer som kolliderer, registre og databaser som hele tiden synes å spise opp den tiden som de skulle spare for oss. I det digitale arbeidsmiljøet tvinges menneskene til å tilpasse seg maskinene, og ikke omvendt. Resultatet er økt stress og psykiske belastninger.»

Jeg bare MÅ ha DET verktøyet!!

3 historier om verktøy

Verktøy i vinden

Brainstorming
Out of box thinking
Value improving processes
10 på topp i alle ledd
Hendelseslogg
Stille brainstorming
Realopsjoner
BPR
Scenario-tenkning
Kaizen
Kunstige kriser
Word café
SWOT-analyse
Six thinking hats
Constructability-analyse
Benchmarking
Incentivmekanismer
Antagelsesanalyse

Å skifte verktøy er å endre
vaner og rutiner – enkelt?

Å «se medarbeidere» gjennom verktøy

Én måte å se på er en måte å *ikke*
se på

Én måte å se *alle* på er en måte å se
ingen på

Einstein: "Alt som kan bli telt
teller ikke nødvendigvis, alt
som teller kan ikke
nødvendigvis bli telt"

Nå telte han deg òg!

Skal vi alltid telle?

Skal alt telles?

Hvor (lite) kreativt er det å telle?

Er telling den ypperste form for kreativitet?

Verktøy i filosofien?

«As to be a tool, or to be used as a means for consequences, is to have and to endow with meaning, language, being the tool of tools, is the cherishing mother of all significance.»

John Dewey, 1929

Hva vet vi om verktøy

- Alle substantiv er...verktøy
  - Innholdsløs, midlertidig
  - **Verdi etter funksjon** (abstrakt)
  - Vanskelig? Les: «Zen og kunsten å vedlikeholde en motorsykkel» av Robert M. Pirsig
- Se rundt deg, hvor mange verktøy i rommet?
  - Hva er *ikke* verktøy?

Et nytt verktøy er et løfte om en
NY PRAKSIS

Når verktøyet tar eget liv

- Tinglig-, fremmed- & avmenneskeligjøring
- Verktøyet kan bli **tvangstrøye** – dreper læring og kunnskapsutvikling
  - Verktøy for læring blir verktøy for tæring
- Mer fokus på verktøyet enn praksisen
  - "Technology is the answer, what was the question?"
  - Kveler nytenkning, kunnskapsdeling og –utvikling
- Eksempel: **Frisørmaskin**

Konsekvenser og følger

- Hvem er sjefen, du eller verktøyet?
  - Hvordan blir *du* sjefen?
- Verktøy betyr hjelpemiddel, ikke tvangstrøye:
  - Husk: Bruk, ikke følg
  - I alle fall **ikke følg blindt!**
- Blindhet fra manglende mestring, gammel vane og tingliggjøring
- Verktøy må pustes liv i – gir kun verdi gjennom praksis

Konsekvenser og følger

- **God praksis** fra erfaring, øving og mestring
  - Dømmekraft og klokskap
  - Prøving og feiling – metoden dyr lærer på. Barn også. Hva med voksne?
- Skap **tid** nok til å eksperimentere
- Skap **rom** nok for å huske
- Vi lærer forskjellig, i ulikt tempo og med ulike preferanser (f eks teori/praksis)

Digitale verktøy er ikke som andre
verktøy!

Verktøy = læring!

Digitale verktøy vs. fysisk kropp

Konsekvenser som ikke har
konsekvenser?

Ikke bruk opp all intelligensen på
verktøyet
– la det være igjen litt til praksisen

Måtehold...må utvises med måte

Ikke enten/eller, men hvordan!